

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.167/2020/5.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Budaházi János Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Budaházi János ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Borza Borbála kamarai jogtanácsos

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi
Törvényszék 45.Pf.636.812/2019/7. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma: Pesti Központi Kerületi Bíróság
30.P.300.173/2019/14. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.864 (huszonötezer-nyolcszázhatvannégy) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 157.600 (százötvenhétezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2006. december 8-án a felperes írásbeli kölcsönkérelmet terjesztett elő az alperesnél gépjármű vásárlás céljából. A kérelem rögzítette az igényelt kölcsön összegét, a futamidőt, a törlesztőrészek összegét és devizanemként a CHF megjelölését is. Ugyanezen a napon a peres felek deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján az alperes 2.272.500 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek 120 hónap futamidőre.
- [2] 2015. április 17-én az alperes a felperessel a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződésére vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített szerződés szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló, a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) szerint elszámolt, és

megállapította, hogy a tisztességtelenül felszámított díjak összeg 420.086 Ft. 2015. november 23-án az alperes az egyes fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintba átváltásával kapcsolatos kérdések rendelkezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvény alapján a felperes tartozását forintosította és megállapította, hogy a forintban nyilvántartott még nem esedékes tőkekövetelés összege 1.825.568 Ft. 2016. április 25-én az alperes a kölcsönszerződést a felperes nemteljesítésére hivatkozással azonnali hatállyal felmondta.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [3] A felperes keresetében többek között a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, jogkövetkezményként a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását kérte annak megállapításával, hogy az alperes felé 515.468 Ft tartozása áll fenn. Arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés - többek között - a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdése, 210. § (2) bekezdése, 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja, valamint Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. §-a alapján érvénytelen. Az érvénytelenségi okok között hivatkozott arra, hogy a szerződés árfolyamkockázatával kapcsolatos tájékoztatás nem volt tisztességes.
- [4] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, azt jogalapjában ésösszepszerűségében is vitatta.

Az első- és a másodfokú határozat

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint az alperes a per során a szerződés árfolyamkockázatának valós tartalmára vonatkozó konkrét és egyedi tájékoztatás megtörténtét bizonyítani nem tudta. A szerződés és az ÁSZF vonatkozó rendelkezései nem tesznek eleget az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) vonatkozó joggyakorlatában kifejtett szempontoknak, ezért a szerződés árfolyamkockázattal kapcsolatos része, az ezzel kapcsolatos tájékoztatás az rPtk. 209. §-a alapján tisztességtelen. Az elsőfokú bíróság ennek ellenére a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét megállapítani nem tudta, mert a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése szerint a DH2. tv. hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének megállapítását az érvénytelenség okától függetlenül a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására is kiterjedően kérheti. A felperes kereseti kérelmében megjelölte, hogy 515.468 Ft összegű tartozása fennállásának megállapítását kéri a szerződés hatályossá nyilvánítása körében. Ennek összepszerűségét az alperes a per során vitatta. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel a perfelvételi tárgyaláson tájékoztatta egyebek mellett a felperest arról, hogy a jogkövetkezmény, azaz az összepszerűség vonatkozásában a bizonyítási kötelezettség őt terheli amely szakértő igénybevételével lehetséges. A felperes a bíróság felhívására nem tett ilyen bizonyítási indítványt. E körben viselni köteles a bizonyítatlanság következményeit, erre tekintettel az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.
- [6] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - helyes indokai alapján - helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt emelte ki: a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 341. § (1) és (2) bekezdése (helyesen (2) és (4) bekezdése) szerint a rész-, illetve a közbenső ítélet meghozatala csak lehetőség a bíróság számára, az nem kötelező. A DH2. tv. 37. § (1) bekezdésének éppen az a lényege, hogy a szerződések érvénytelenségének megállapításával egyidejűleg a jogvitát végérvényesen lezárja, a felek közötti jogalakítást az elszámolást is elvégezze. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perbeli szerződés árfolyamkockázati tájékoztatója nem volt megfelelő és ezért az egész szerződés érvénytelen, de a DH2. tv. 37. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre figyelemmel nem adhatott helyt a keresetnek az összepszerűség bizonyítottságának hiányában. Erre tekintettel nincs indoka

annak, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését megváltoztatva a jogalap körében közbenső ítéletet hozzon és az összegszerűség tekintetében további tárgyalásra, új határozat hozatalára utasítsa az elsőfokú bíróságot, mivel az összegszerűség szakértői kompetenciába tartozó kérdés, bizonyítására az elsőfokú bíróság már figyelmeztette a felperest, aki ennek a felhívásnak nem tett eleget.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A felperes a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozott. Felvetett társadalmi jelentőségű jogkérekként jelölte meg: az érvénytelenség megállapítása iránti perben a felperes által kért jogkövetkezmény összegszerűségének vizsgálata előtt szükséges, indokolt, elvárható-e közbenső ítéletet hozni a jog fennállásáról.
- [8] A felülvizsgálati kérelmében - annak tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróságok új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a Pp. 341. § (2) és (4) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. Álláspontja szerint közbenső ítélet meghozatalának lett volna helye, a bíróságnak előbb a jogról kellett volna döntenie közbenső ítélettel, majd a jog fennállásának megállapítása esetén az összegszerűség kérdésében állást foglalni. Pergazdasági okból sem indokolt az érvénytelenség megállapítása előtt szakértő bevonása, ami adott esetben indokolatlanul, akár jelentősen növeli a peres felek költségeit és a tárgyalási napok számát.
- [9] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A Kúria 2. sorszámú végzésével a felülvizsgálatot - a jogkérdés különleges súlyára és társadalmi jelentőségére tekintettel - engedélyezte. Úgy ítélte, a folyamatban lévő deviza perek nagy száma és az azokban a perbelivel azonos jogkérdés felmerülésének lehetősége megalapozza a felvetett jogkérdés megválaszolásának szükségességét.
- [11] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.
- [12] A Kúria rögzíti, hogy bár a felperes megsértett jogszabályhelyként a Pp. 341. § (2) bekezdését is feltüntette részítele meghozatalának feltételei nem álltak fenn, így ezen jogszabály megsértése fel sem merülhet. Egyébként erre a felperes felülvizsgálati kérelme indokai között nem hivatkozott.
- [13] A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy súlyos, az ügy érdemi elbírálására kiható eljárási szabálysértésnek, egyáltalán eljárási szabálysértésnek tekinthető-e az adott tényállás és adott pertípus mellett [a DH2. tv. 37. § (2) bekezdése kizárja a megállapítás iránti kereset előterjesztését], hogy a perben eljáró bíróságok a jog fennállásáról közbenső ítélettel nem döntöttek. A felperes felülvizsgálati kérelmében azt nem vitatta, hogy a bizonyítási teherről történt tájékoztatás megfelelő tartalmú volt, és azt sem, hogy az összegszerűség bizonyítása kizárólag szakértői bizonyítás útján lehetséges. A Kúria ezért a tájékoztatás tartalmának jogszerűségét az 1/2017. PJE határozattal fenntartott 1/2016. (II. 5.) PK véleményben írtakra is figyelemmel nem vizsgálhatta.
- [14] A Kúria egyetértett a felperes felülvizsgálati kérelmében írtakkal annyiban, hogy a közbenső ítélet meghozatalának egyik indoka éppen a pergazdaságosság. A közbenső ítélet célja ugyanis a pervita leegyszerűsítése és ezzel a bíróság részére is munkamegtakarítás elérése és a felek megkímélése a követelés összegének tisztázásához szükséges, de esetleg később feleslegesnek bizonyuló eljárás költségeitől. A Pp. 3. §-a alapelvi szinten rögzíti a perkoncentráció elvét, amely alapján a bíróságnak és a feleknek is törekedniük kell arra, hogy az ítélet meghozatalához szükséges valamennyi tény és bizonyíték olyan időpontban álljon rendelkezésre, hogy a jogvita lehetőleg egy tárgyaláson elbírálható legyen.

- [15] A konkrét perbeli esetben az elsőfokú bíróság - a perkoncentráció elvének megfelelően - a perfelvételi tárgyaláson tájékoztatta a feleket egyebek mellett arról, hogy a jogvita eldöntése érdekében kinek, milyen tényeket kell bizonyítani, és ahhoz milyen bizonyítási eszköz igénybevétele szükséges. A 8. sorszámú perfelvételi tárgyalási jegyzőkönyv tartalmazza, hogy érvénytelenség esetére - az alperesi vitatásra figyelemmel - a felperesnek bizonyítania kell, hogy tartozása az általa felszámított összegben áll fenn, amely „szakkérdés és szakértő perbevezetését igényli”. Ezen felhívásra a felperes semmilyen nyilatkozatot nem tett, még csak feltételesen sem nyilatkozott úgy, hogy a jog fennállásának megállapítása esetén szakértő igénybevitelét indítványozza. Ezt követően az elsőfokú bíróság a perfelvételt végzéssel lezárta. A felperes tehát nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének a bíróság felhívása és tájékoztatása ellenére sem, amelynek következményét, a bizonyítatlanság tényét és ezáltal a kereset elutasítását neki kell viselnie. A felperesnek a közbenső ítélet meghozatalával kapcsolatos pergazdaságossági szempontjait abban az esetben kellett, lehetett volna az eljáró bíróságoknak mérlegelniük, ha a felperes a szakértői bizonyítás iránti indítványát még ha feltételesen is megteszi. A perbeli esetben az eljáró bíróságoknak - a perelvitel tárgyaláson határidőben előterjesztett szakértői bizonyítási indítvány hiányában - a közbenső ítélet meghozatalára irányuló mérlegelési lehetőségük sem volt. Egyébként a Pp. 341. § (4) bekezdésének megfogalmazására tekintettel - amely lehetőségként és nem kötelezettségként határozza meg a közbenső ítélet jogintézményének alkalmazását - arra a megállapításra kell jutni, hogy közbenső ítélet meghozatalának elmaradása az eljárási szabálysértésként nem értékelhető. A Pp. 341. § (4) bekezdésétől eltérő DH2. törvényi rendelkezés hiányában a deviza szerződések érvénytelenségének megállapítására irányuló perek esetén sem lehet eltérő jogi következtetésre jutni.
- [16] A Kúria mindezekre figyelemmel nem találta megállapíthatónak a felperes által hivatkozott jogszabálysértést, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [17] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint irányadó 82. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.
- [18] A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet alapján az állam viseli
- [19] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2021. február 4.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes bíró